

**KUOROMUSIIKKI JA NUORET EVANKELIS-LUTERILAISESSA KIRKOSSA  
SUOMESSA JA ETELÄ-AFRIKASSA**

Miia Rautkoski  
Kandidaatintutkielma  
Musiikkikasvatus  
22.4.2009  
Jyväskylän yliopisto

**Sisältö**

1	Johdanto	3
2	Nuoret Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa	4
3	Musiikki osana Jumalan palvelemista	5
4	Luther kirkkomusiikin uudistajana	6
5	Kuorotoiminnan merkitys kuorolaisille	7
6	Kuorotoiminta Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa	9
7	Kuorotoiminta Etelä- Afrikan evankelis-luterilaisessa kirkossa	11
7.1.	Etelä-Afrikan väestö	11
7.2.	Kristinusko Etelä-Afrikassa	11
7.3.	Kuorot Etelä-Afrikassa	12
8	Kuoron merkitys jumalanpalveluksissa	13
9	Tutkimusosa	14
9.1.	Kyselyn suorittaminen	15
9.2.	Kyselyn sisältö	15
10	Tulokset	16
10.1.	Suomalaisten ja Etelä- Afrikkalaisten nuorten kirkossa käyminen	16
10.2.	Lisäisikö mieleinen kuoromusiikki kirkossa käymisen määrää?	17
10.3.	Pidätkö kuoromusiikin kuuntelemisesta?	18
10.4.	Ehdotuksia kuoromusiikin parantamiseksi luterilaisessa kirkossa	19
11	Pohdinta	19
	Lähteet	20
	Liitteet	24
	Liite1 Kyselylomake suomalaisille	24
	Liite2 Kyselylomake etelä- afrikkalaisille	27

## 1 JOHDANTO

Miten kuoromusiikki vaikuttaa nuorten käymiseen evankelis-luterilaisissa kirkoissa Suomessa? Entäpä Etelä-Afrikassa? Proseminarityössäni käsittelen Suomen ja Etelä-Afrikan evankelis-luterilaisen kirkon kuoromusiikkia vertailevin näkökulmin. Tarkoitukseni on nostaa esille ajankohtaisia ongelmia evankelis-luterilaisissa kirkossa liittyen musiikkiin ja erityisesti siellä esiintyvään kuorotoimintaan. Esimerkiksi Suomessa yhtenä merkittävänä ongelmana on nuorison käyntien väheneminen evankelis-luterilaisen kirkon jumalanpalveluksissa. Oletan, että musiikkityylien kehittyminen nopeasti vaikuttaa osaltaan ikäryhmien hajaannukseen erilaisiin kirkon tilaisuuksiin osallistumisessa. Toisaalta edellinen sukupolvi on juurtunut rauhallisiin jumalanpalveluksiin levollisen musiikin parissa, nuoret puolestaan kaipaavat usein rytmejä ja meininkiä viihtyä kirkossa. Voisiko musiikin ja erityisesti kuorotoiminnan kautta löytyä jokin väylä nuorison takaisin paluuseen kirkon tilaisuuksiin?

Tutkimuskohteenani on erityisesti kuoromusiikki evankelis-luterilaisessa kirkossa Suomessa ja Etelä-Afrikassa. Voisiko suomalainen kuoromusiikkiperinne kirkoissa saada vaikutteita Etelä-Afrikkalaisesta kuoromusiikkiperinteestä? Esimerkiksi rytmit ja tanssi ovat juurtuneet etenkin Etelä-Afrikan alkuperäisväestön kuoromusiikkiperinteeseen myös kirkkokulttuurin osalta. Voisiko rytmit ja tanssi tuoda kaivattua väriä myös suomalaiseen kuorolauluun kirkoissa?

Suomella ja Etelä-Afrikalla on omat musiikilliset perinteensä ja historiansa. Mikään ilmiö kuoromusiikissa evankelis-luterilaisissa kirkossa ei ole irrallaan jostakin aikaisemmasta ilmiöstä tai tapahtumasta musiikin tai uskonnonhistoriassa. Esimerkiksi tietyt traditiot kirkossa esitettävästä musiikissa säilyvät läpi monen sukupolven, kunnes joku kyseenalaistaa nämä traditiot. Tutkimusaineistoa kootessani olen huomannut kirkkomusiikkiin liittyvien asioiden olevan moni-ilmeisiä. Kuoromusiikkia voi lähestyäkin eri näkökulmista. Asiaa voi tarkastella muun muassa historian tapahtumien, sosiaalis-kulttuuristen ilmiöiden tai esimerkiksi Raamatun esittämien ohjenuorien kautta. Ratkaisuja etsittäessä ajankohtaisiin ongelmiin, täytyykin ottaa huomioon asianhaaroja näiltä eri sektoreilta.

Keskityn tässä kandidaatin työssäni tarkastelemaan erityisesti suomalaisissa evankelis-luterilaisissa kirkoissa esiintyvää kuoromusiikkia. Liitän työhöni Etelä-Afrikasta sekä Suomesta keräämäni

tutkimusaineiston. Tutkimusaineistoni on koottu muutamalta ylä-koululuokalta Jyväskylän normaalikoululta sekä jumalanpalveluksiin osallistuneilta nuorilta Limpopossa (Lobethhal Lutheran church) sekä Mamelodissa (St. Paul's Lutheran church) Etelä-Afrikassa.

Työssäni käsittelen myös joitakin musiikillis-historiallisia ilmiöitä luterilaisuudessa, sillä ne liittyvät osaltaan myös kuoroperinteen muotoutumiseen evankelis-luterilaisessa kirkossa. Aiempaa tutkittua tietoa käsittelen työssäni Case Kallio- tutkimuksen kautta, jossa tutkittiin muun muassa nuorten kirkoissa käymisen syitä erityisesti Helsingin alueella.

Työni tarkoitus on selvittää, voisiko kuoromusiikki esitettynä nuorille läheisellä musiikkityylillä vaikuttaa nuorten aktiivisuuden lisääntymiseen evankelis-luterilaisessa kirkossa Suomessa ja Etelä-Afrikassa.

## **2 Nuoret Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa**

Eri ikäryhmien uskonnollisuudessa ja sen harjoittamisessa on silmin nähtäviä eroja. Kristinusko alle 25-vuotiaiden suomalaisten nuorten elämässä ei ole yhtä korkealla sijalla kuin sitä vanhempien elämässä. Suurimmat erot uskonnollisuudessa ovat etenkin ennen sotaa ja sodan jälkeen syntyneiden kesken. (Niemelä, K., 2003a, 192.) Yksi syy nuorten kirkosta eroamiseen on, että uskon ja kirkon merkityksen henkilökohtaiseen elämään katsotaan olevan tarpeetonta (Niemelä, K., 2003a, 192-193). Onko sitten niin, että vasta suuremman hädän ja huolen tullen myös nuoret kääntyvät etsimään ja pyytämään apua Jumalalta?

Identiteetti luterilaisena on heikompi nuorilla ja nuorilla aikuisilla kuin vanhemmilla ikäluokilla. 15-24 vuotiaista vain 65% pitää itseään luterilaisena. Huolestuttavaa on mielestäni se, että vain 23% alle 25-vuotiaista ei voisi kuvitella eroavansa kirkosta. (Niemelä, K., 2003a, 195.) Eroja vanhempien ja nuorten kirkossa käymissä on kuitenkin ollut aina. Näitä eroja on tähän asti pyritty selittämään lähinnä kolmella eri lähestymistavalla. Näistä ensimmäinen kohta käsittää ikävaiheeseen kuuluvat kehitysprosessit. Esimerkiksi murrosikäisen oman itsensä etsiminen ja identiteetin löytäminen vie oman aikansa. Mielestäni on luonnollista, että juuri tällä ikäryhmällä käynnit kirkossa ovat epäsäännöllisiä ja vaihtelevia, koska nuori vasta hakee tällöin omaa uskonnollista identiteettiänsä. Toinen lähestymistapa eroihin nuorten ja vanhempien uskonnollisuudessa on sosiaalisten roolien muuttuminen. Tähän liittyvät elämässä tapahtuvat

muutokset esimerkiksi äitiys tai omien vanhempien kuolema. Kolmas lähestymistapa käsittää eri aikakausien ja ulkoisten tekijöiden vaikutuksen eri ikäpolviin. Näistä esimerkkeinä tässä aikakaudessa näkyvät ilmiöt, joita ovat esimerkiksi maallistuminen ja vanhempien haluttomuus jatkaa uskonnollisia perinteitä. Tänä päivänä erot nuorten ja vanhempien ikäryhmien kesken ovat kuitenkin suuremmat kuin esimerkiksi 20 vuotta sitten vastaavien ikäryhmien kesken. (Niemelä, K., 2003b, 198-200.)

### **3 Musiikki osana Jumalan palvelemista**

”Laulamalla ja soittamalla ihminen luo yhteyttä sisimpäänsä, toisiin ihmisiin ja Jumalaan” (Kurkela, 2004, 10). Jumalan sana ja elävä musiikki ovat liittyneet kiinteästi yhteen jo Vanhan Testamentin ajoista saakka (Nissinen, 2004a, 15; Nuotio, 1986, 9). Raamatusta löytyy useita kohtia, joiden pohjalta musiikki osana jumalanpalvelusta on sallittua ja jopa toivottavaa. ”Mitä tämä siis tarkoittaa veljet? Kun kokoonnutte yhteen, jokaisella on jotakin annettavaa: laulu, opetus tai ilmestys, puhe kielillä tai sen tulkinta. Kaiken on tapahduttava yhteiseksi parhaaksi.” (1.kor 14: 26.)

Musiikin tarkoituksena on ollut vanhan testamentin mukaan ensisijaisesti kiittää ja ylistää Jumalaa (Nuotio, 1986, 9-19). Erityisesti Raamatun psalmeissa on useita viittauksia musiikin merkityksestä: ”Laulakaa hänen nimensä kunniaa, kiittäkää ja ylistäkää häntä” (Ps. 66: 2). ”Virittäkää soitto, tuokaa rummut, ottakaa harppu ja helkkyvä lyyra ” (Ps. 81: 3). Lutherin mielestä ylistäminen kykenee karkoittamaan jopa itse paholaisen (Nuotio, 1986, 141). Nissinen (2004, 24) puolestaan kuvaa musiikkia väylänä evankeliumille Kristuksesta ja hänen lahjoittamastaan pelastuksesta, armosta ja rakkaudesta. Toisaalta musiikki voi tarjota kirkkokansalle mahdollisuuden keskittyä miettimään omia henkilökohtaisia tai ajankohtaisia asioitaan ja näin ollen luoda mahdollisuuden hiljentyä hetkeksi ympäröivän kiireen keskellä. Parhaimmillaan musiikki antaa yksilölle kokemuksen yhteydestä. (Nissinen, 2004b, 23.) Mikkolan, Niemelän ja Pettersonin pääkaupunkiseudulle kohdistuvan Case Kallio tutkimuksen mukaan nuoret kokevat laulamisen olevan oleellinen osa jumalanpalvelukseen osallistumista. Nuorilla on selvästi halu laulaa ja toteuttaa itseään (Kumpulainen & Gothoni, 2006, 254; Wathen, 2006, 183).

## 4 Luther kirkkomusiikin uudistajana

Monet hengelliset johtajat ja yhteisöt ovat aikojen saatossa keskustelleet kiivaasti musiikin merkityksestä kirkoissa. Osa on vedonnut musiikin soittamisen vievän huomion sanasta, toiset ovat puolestaan kieltäneet soittimien käytön kirkoissa vedoten esimerkiksi yhteiseen suruaikaan. Muun muassa näistä syistä johtuen eri aikoina kirkossa on kuultu musiikkia vaihtelevin muodoin. Toisaalta myös ajan henki on vaikuttanut kirkon sisäiseen toimintaan. (Nuotio, 1986, 11 -12, 50, 137.)

Kristinuskon alkuaikoina laulaminen kirkoissa oli pääosin psalmien ja muiden raamatuntekstien laulamista (Vapaavuori, 2004, 28). Virsikirjoja ei käytetty, joten kaikki säilyi suullisena perimätietona pitkän aikaa. Nykyisestä poiketen kirkossa laulettuja lauluja oli tapana laulaa myös kotona sekä erilaisissa juhlatilanteissa. (Nuotio, 1986, 11 -12, 188.)

Lutherin merkitys kirkkomusiikkiin on huomattava. Ennen Lutheria tavallisen kirkossa kävijän ei ollut muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta mahdollista laulaa messuissa. Laulaminen oli pitkälti säädeltyä, etenkin roomalaiskatolilaisissa messuissa, ja laulaa saivat vain tehtävään palkatut laulajat, jotka olivat pääosin miehiä ja poikia. (Vapaavuori, 2004, 28; Nuotio, 1986, 142.) Toisaalta laulamista vaikeutti myös se, että laulut olivat latinankielisiä (Nuotio, 1986, 142). Vasta 50 vuotta ennen Lutheria, Johann Hus sekä Böömin veljekset olivat laulaneet virsiä oman maan kielellä (Vapaavuori, 2004, 28; Nuotio, 1986, 135). Luther näki tehtäväkseen nimenomaan mahdollistaa tavallisen kristityn osallistumisen jumalanpalvelukseen ja tähän kuului virsien kääntäminen omalle kielelle (Vapaavuori, 2004, 28).

Rakenteellisesti Luther ei luonut kirkon jumalanpalvelukseen uutta, mutta hänen ansiostaan virret muotoutuivat tärkeäksi osaksi jumalanpalveluksia (Nuotio, 1986, 127). Vapaavuori (2004, 28) esittää kansankielisen virren tuomisen jumalanpalvelukseen olleen Lutherilta myönnytys. Nuotio (1986) puolestaan käyttää suoraa lainausta Lutherin lausahduksesta: ”Tahtoisin, että meillä olisi runsaasti saksalaisia virsiä, joita kansa laulaisi messussa...”. Tämä viittaa mielestäni Lutherin olleen erittäin myöntäväinen kansankielisiin virsiin.

Musiikki oli Lutherin mukaan Jumalan luomaa (Nuotio, 1986). Luther pitikin musiikkia tärkeänä osana palvelusmusiikkia. Moniääninen kuorolaulu sekä soittimet saivat Lutherin täyden hyväksynnän. Luther arvosti kovasti ammattimuusikoita kirkkomuusikkoina, ja siirsikin musiikillisen vastuun jumalanpalveluksissa kanttorille sekä kuorolle. Hän esitti myös ajatuksen kirkkomuusikkojen sekä teologien tiiviistä yhteistyöstä. (Nuotio, 1986, 141- 142.) Mielenkiintoista on mielestäni myös se, että uskonpuhdistuksen aikaan kouluissa harrastettiin runsaasti kuorotoimintaa, joka oli kytköksissä kirkon messuihin. Musiikkia pidettiin arvossa, ja sen osa oli kouluissa suuri. (Nuotio, 1986, 142.)

Nykyään Suomessa on käyty paljon keskusteluja kirkon ja koulun erottamisesta toisistaan kokonaan. Ei ole itsestään selvää, että koulun kuoro saa luvan esittää esimerkiksi koulun joulujuhlassa virsiä. Monikulttuurisuuden juurtuminen osaksi suomalaista kulttuuria on yksi tärkeimmistä tekijöistä kristinuskon kyseenalaistamiseen. Tähän asti on kuitenkin pystytty perustelemaan esimerkiksi ”Enkeli taivaan” laulamista koulun joulujuhlissa osana suomalaista traditiota. (Liiten, 2007.) Mielenkiintoista nähdä, miten asia tulee olemaan jatkossa.

Monet virret ovat muotoutuneet maallisten laulujen pohjalta (Louhivuori, 2007). Lutherilla oli myös omat esikuvansa maallisella puolella. Häntä kiehtoivat erityisesti laulujen kauniit melodiat. Lutherin tekemät sävellykset muistuttivat näitä teoksia suuresti (Nuotio, 1986, 131.) Maallisten kappaleiden lisäksi uusia virsiä tehtiin vanhojen kirkkolaulujen pohjalta. Tällöin virret olivat käännettyjä latinankielestä tai muokattuja kansankielisistä lauluista. (Vapaavuori, 2004, 28.) Lutherin säveltämistä ja osaltaan uudelleen muokkaamista virsistä nykyvirsikirjaamme on säilynyt 19 virttä (Miettinen & Rintala 2003). Yksi ehkä tunnetuimmista Lutherin sanoittamista virsistä on erityisesti jouluna paljon laulettu virsi Enkeli taivaan sekä Jumala omi linnamme.

## **5 Kuorotoiminnan merkitys kuorolaisille**

Kuorossa laulamista ja sen positiivisia vaikutuksia yksilöön sekä yhteisöön on tutkittu paljon. Jukka Louhivuoren, Veli-Matti Salmisen ja Edward Lebakan teettämässä tutkimuksessa ”Singing together-A Cross-cultural Approach to the Meaning of Choirs as a community” tutkittiin kuoron merkitystä kuorolaisille Suomessa sekä Etelä-Afrikassa. Tutkimustulokset osoittavat selkeästi kuorossa laulamisen synnyttävän parhaimmillaan positiivista henkeä kuoron sisällä ja tuottavan emotionaalisia tunnekokemuksia kuorolaisille. Tutkimuksessa kävi myös ilmi se, että kuoro koetaan

usein paikaksi, jossa voidaan keskustella asioista syvällisesti ja jakaa yhdessä elämän iloja ja suruja. Sosiaalisen pääoman lisääntyminen onkin tärkeässä osassa kuorotoiminnassa. (Louhivuori et al. 2006, 1-3.)

Kuorossa laulaminen synnyttää luonnollista kautta myös laulutaidoissa kehittymistä ja musikaalisten taitojen karttumista (Louhivuori et al. 2006, 1-3). Epäilen tosin hieman sitä, että kuorolaisen laulutaidot automaattisesti kehittyisivät kuorossa laulamisen seurauksena. Kuoronjohtaja ei välttämättä pysty huomioimaan kaikkia kuorolaisia niin, että hänellä olisi resursseja kiinnittää tarpeeksi huomiota yksilön äänenmuodostukseen. Näin ollen pahimmillaan kuorolaisen laulutekniikka kehittyy jopa väärään suuntaan. Etelä-Afrikassa keväällä 2008 vaihtopilaana ollessa sain mahdollisuuden laulaa Pretorian yliopiston UP Chorale- kuorossa. Kuorolaiset koostuivat lähes kokonaan tummaihoisista opiskelijoista. Se, mikä minua yllätti kuorossa laulaessani, oli ääniharjoitusten ja äänenmuodostuksen yksipuolisuus, vaikka kuoronjohtaja itse oli selvästi musikaalisesti lahjakas. Äänenavaukset tehtiin monesti ääntä prässäten, eli tarkoituksena oli laulaa mahdollisimman kovaa. Mielestäni virheet äänenavaus- ja muodostus harjoituksissa kuuluivat myös kuoron esityksissä. Ääntä kuorosta lähti, mutta uskallan epäillä, että äänenmuodostuksessa on monella kuorolaisella ongelmia. Hylton toteaaakin kuoronjohtajalla olevan suuren vastuun kuorolaisista ja heidän lauluäänensä käytöstä sekä sen kehittämistä. (Hylton, 1995, 67-68.)

Professori Lloyd Pfautsch, joka johti muun muassa kuorotoimintaa Southern Methodist Universityssa, on tarkastellut kuorossa laulamista hengellisen näkökulman kautta, mutta hänen tutkimustuloksistaan löytyy myös selkeitä yhtymäkohtia Louhivuoren, Salmisen ja Lebakan kanssa. Pfautsch valaisee asiaa kolmentoista pykälän kautta, joista kaikki käsittelee nimenomaan kuoron positiivisia vaikutuksia kuorolaisen elämään. Esittelen nyt joitakin näistä kohdista. Pfautsch esittää, että kuorolainen voi kokea tyydytystä ja täyteyttä osallistuessaan ylistykseen ja vapauttaa näin muitakin seurakuntalaisia ylistykseen. (Pfautsch, 1994, 13.) Mielestäni onkin erityisen tärkeää, että kuoro on nimenomaan rohkaisijan roolissa jumalanpalveluksessa kutsumassa seurakuntalaisia laulamaan. Parhaimmillaan koko seurakunta voi vapautua arjen askareista ja uppoutua ylistämään ja laulamaan yhdessä. Tämä luo myös yhteyttä seurakuntalaisten välillä.



Kuorossa laulaminen ohjaa kuorolaisia hyvälle tavoille ja pitää samalla kuorolaisia kaidalla tiellä. Pidän tätä erityisen tärkeänä näkökulmana, sillä nuoret ovat juuri sitä ikäryhmää, jotka helposti turhautuvat vapaa-ajallaan ja näin ajautuvat väärille teille. Nuoret etsivät väyliä toteuttaa itseään ja samalla he kokevat sosiaalisen yhdessä toimimisen tärkeiksi elementeiksi elämässään. (Wathen, 2006, 254.)

Laulaminen kuorossa voi kasvattaa usein kunnioitusta ja ymmärrystä raamatullisiin teksteihin ja uskonnolliseen runouteen (Pfautch, 1994, 13.) On tärkeää, että kiinnostus ja kunnioitus omaa uskontoa kohtaan säilyy nuorten kuorolaisten keskellä, ja uskonnolliset perinteet saavat näin jatkumoa. Etenkin, kun tämän päivän nuoret epäilevät Raamatun opetuksien soveltuvan nykyaikaan (Niemelä, K., 2003b, 196). Uskon vahvasti tähän syyn olevan juuri kirkosta ja uskosta vieraantumisessa.

Stephen Cliftin artikkelissa ”The Significance of Choral Singing for Sustaining Psychological Wellbeing” esitetään tutkimustuloksia, jotka tukevat Louhivuoren, Salmisen ja Lebakan (teettämän tutkimuksen) tuloksia. Clift esittää kuorossa laulamisen olevan tärkeä voimavara ennaltaehkäistä sekä ylläpitää hyvinvointia sekä terveyttä. Kuorossa laulaminen saattaa vaikuttaa positiivisella tavalla muun muassa keskittymiskyvyn paranemiseen, hengitystekniikkaan, sekä säännölliseen sitoutumiseen. (Clift, 2004.) Nämä ovat elementtejä, jotka ovat tärkeitä myös muualla elämässä, esimerkiksi työpaikalla.

## **6 Kuorotoiminta Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa**

Suomessa Keski- Ajalla kuorolaulua on esiintynyt lähinnä Turun katedraalikoulussa, jolloin laulettiin muun muassa virsiä. Koulu ja kirkko liittyivät kiinteästi yhteen, ja koulukuorot lauloivat jumalanpalveluksissa. Suullisena perimätietona kulkeutuneet laulut, joista myöhemmin koottiin Piae Cantiones -kokoelmat, käytettiin kuorojen laulumateriaaleina. Varsinainen läpimurto kuorolaulussa Suomessa tapahtui kuitenkin vasta 1800-luvun loppupuolella (Vihtonen, 1982, 26.) Alun perin kuoroissa lauloivat pääosin miehet ja pojat. Naisia kuorolaisina katsottiin paheksuvasti (Murto, 2004a, 223). Nykyisin kirkkokuoroissamme on naisjäseniä miehiä enemmän. Onko kyse sitten uskalluksesta lähteä mukaan laulamaan vai hallitsevatko tietyt roolit niin vahvasti yhteiskunnassamme, että pojat ja miehet pitävät laulamista naisten tehtävänä?

Viime vuosikymmenet ovat olleet merkkipaaluina monille muutoksille kirkkomusiikissa: kuorojen toiminta on laajentunut käsittämään yhä monipuolisempaa musiikkia erilaisilta ikäryhmiltä ja kokoonpanoilta. Erilaiset kuorot mahdollistavatkin musiikin monipuolisen käytön seurakunnan ja kirkon erilaisissa tilaisuuksissa. Erilaista musiikkia esittäviä kuoroja ovat muun muassa introituskuorot, jotka esittävät jumalanpalveluksissa esimerkiksi alkumusiikin ja tukevat seurakuntalaisia virsien laulamissa, koraalikuorot, kamarikuorot, suurkuorot, gospelkuorot sekä nykyisin myös viihdekuorot. (Vihtonen, 1982, 30.)

”Kasvaminen kuorolaulajaksi pitäisi alkaa lapsikuorossa, näin tämä kasvu tapahtuisi yhdessä muun kehityksen kanssa” (Vihtonen, 1982, 30). Näin ollen nuoresta kuorolaulajasta oletetaan kasvavan aktiivinen osallistuja kuorotoimintaan myöhemminkin. Samoin on mielestäni myös kirkossa käymisen kohdalla. Mitä pienempinä lapsia viedään kirkkoon, sitä paremmin he kasvavat seurakuntakulttuuriin ja liittyvät sitä kautta myös aktiivisiksi osallistujiksi kirkon järjestämään musiikkitoimintaan. Lapsikuorotoiminta onkin toimintaa, johon halutaan panostaa paljon evankelis-luterilaisissa kirkoissa ja seurakunnissa. Tästä esimerkkinä ovat mielestäni erilaiset ryhmät kuorotoiminnan lisäksi, kuten musiikkileikkikoulutoiminta ja erilaiset musiikkikoulut. Myös musiikkipäivät ovat esimerkkinä lasten ja nuorten kiinnostuksen lisäämisestä kuorolaulusta kirkoissa. Kuopion musiikkipäivät ovat näistä ehkä tunnetuin. (Juusela, 1999, 45.) Erilaiset kuoroliitot ovat myös suosittuja, ja niihin kuuluu Suomessa satoja kuoroyhdistyksiä ympäri Suomen (Murto, 2004b, 89). Yksi esimerkki tällaisista kuoroliitoista on Suomen kuoromusiikkiliitto (**SKML RY**). Sen päätarkoituksena on muun muassa herättää ja ylläpitää kiinnostusta kirkkomusiikkiin, sekä edistää maan kirkkomusiikkitoiminnan kehitystä. Jäseniä tähän järjestöön kuului 11 802 vuonna 2006. ([www.skml.fi](http://www.skml.fi))

”Huonokin musiikki on luomislahja, vaikkakin ehkä puutteellisesti välitetty. Kirkkotilassa tai kirkollisen toimituksen yhteydessä mikä tahansa musiikki saattaa synnyttää yhteyttä ja pyhyiden kokemuksen.” (Nissinen, 2004b, 25.) Tulevana musiikkikasvattajana suhtaudun tällaiseen ajatteluun kriittisesti. Valitettavan usein musiikin ja tässä tapauksessa erityisesti kuorolaulun tasoon ei mielestäni kiinnitetä tarpeeksi huomiota suomalaisissa kirkoissa ja seurakunnissa. Musiikkiin tulisi panostaa niin, että se olisi mahdollisimman korkeatasoista. Seurakuntalaisten on tärkeä saada itselleen hyviä esimerkkejä puhtaasti laulamisesta, ja niin sanotusta esilaulusta tulisi voida myös

nauttia. Uskon hyvien esimerkkien ohjaavan seurakuntalaisia laulullisesti oikeaan suuntaan, vaikka pääasia olisikin saada seurakuntalaiset laulamaan ja veisaamaan virsiä.

On hyvä, että kirkoissa on eri-ikäisille laulajille tarkoitettuja kokoonpanoja. Kuorolaulun laadun kehittämiseksi evankelis-luterilaisissa kirkoissa pitäisin kuitenkin tärkeänä, että useampiin kirkossa ja seurakunnan tilaisuuksissa esiintyviin kuoroihin järjestettäisiin pääsykokeet. Tällöin jo lähtötilanne tasokkaan kuoron muodostamiseksi olisi paremmat. Tietysti myös kuoronjohtajan näkemykset hyvästä laulajasta ovat merkittäviä valittaessa kuoroon kuorolaisia. Kuorolaulusta tulisi voida nauttia kirkonmenojen aikana, sillä se on suuri osa jumalanpalvelusta. Samaa mieltä on myös Heikki Klemetti (Klemetti, 1958, 16), joka kuvaa hyvää kuorolaulua tähän tapaan: ”Ei mikään ole niin kaunista kuin kuorolaulu silloin, kun se on kaunista, eikä mikään ole niin rumaa kuin kuorolaulu silloin, kun se on rumaa”.

## **7 Kuorotoiminta Etelä-Afrikan evankelis-luterilaisessa kirkossa**

### **7.1 Etelä-Afrikan väestö**

Etelä-Afrikassa asuu noin 47-49 miljoonaa ihmistä, jotka jakautuvat pääasiassa viiteen eri ryhmään. Nämä ryhmät ovat Afrikan alkuperäiskansat eli Afrikkalaiset, joita koko väestöstä on 79,2%, Valkoiset, joita on noin 9,2% , Värilliset, joita on noin 9,0% , Intialaiset/Aasialaiset, joita on 2,6%. (Statistics South-Africa 2008).

Masonin mukaan (Typpö 2008, 10) Afrikkalaisilla tarkoitetaan xhosa-, zulu- sotho-pedi-kieliryhmiin kuuluvia ihmisiä. Värillisten ryhmään kuuluvat ihmiset ovat syntyneet pääosin aasialais- ja afrikkalais-orjien, eurooppalaisten uudisasukkaiden sekä Kapmaan khoi-sanien välisistä suhteista. Aasialaisalkuperäiset kansat Etelä-Afrikassa ovat lähtöisin lähinnä Intian niemimaalta, Etelä-Aasiasta, Indonesiasta ja Kiinasta. Euroopasta muuttaneita valkoisia on tullut Etelä-Afrikkaan 1640-luvun lopulta lähtien. Ensimmäisenä valkoisista maahan saapuivat hollantilaiset, heidän jälkeensä saksalaiset myöhemmin ranskalaiset. Valkoisten merkittävimmäksi ryhmäksi voidaan lukea afrikaanerit, jotka ovat lähinnä hollantilaisten ja saksalaisten uudisasukkaiden nykyisiä jälkeläisiä.

## 7.2. Kristinusko Etelä-Afrikassa

Tänä päivänä Etelä-Afrikan väestöstä noin 70% arvellaan olevan kristittyjä. Etelä-Afrikan luterilaiseen kirkkoon arvellaan kuuluvan tänä päivänä noin 842,000 jäsentä. Mustat luterilaiset kuuluvat pääasiassa Etelä-Afrikan evankelis-luterilaiseen kirkkoon (ELCSA) ja valkoiset Etelä-Afrikan yhdistyneeseen evankelis-luterilaiseen kirkkoon (UELCSA tai Yhdistynyt Kirkko). Jostakin syystä näiden kahden ryhmän yhdistäminen yhdeksi kirkolliseksi organisaatioksi ei ole onnistunut. (Dargie, 1992, 319). Arvioisin tähän pääasiassa syyksi eri kulttuurien tavat ja tottumukset toimia kirkon sisällä ja toteuttaa omaa uskontoaan. Afrikkalaisten jumalanpalveluksessa näkyy heidän oma totuttu kulttuurinsa, joka pitää vahvasti esillä tanssin ja rytmien tärkeyden (Scriba & Lislud, 1997, 186-187). Valkoiset ovat puolestaan omaksuneet enemmän konservatiivisen kirkkokäyttäytymisen. Yksi esimerkki jumalanpalveluskäytäntöeroista on jumalanpalveluksien pituus. St. Paulin luterilaisessa kirkossa Mamelodissa afrikkalaisten jumalanpalvelus kesti useita tunteja, kun erilaiset musiikkiesitykset seurasivat satunnaisessa järjestyksessä toisiaan. Jumalanpalveluksessa oli nähtävissä paljon eroja myös perinteiseen suomalaiseen sunnuntai-jumalanpalvelukseen. Mamelodin kirkossa ei esimerkiksi käytetty virsikirjoja, vaan kirkkokansa lauloi mukana jonkun laulajan aloitteesta. Suurin osa kappaleista oli hyvin duurivoittoisia ja rakenteeltaan melko samankaltaisia. Varsinaista kuoroa kirkossa ei tällä kertaa ollut, mutta yhteislaulua oli todella paljon. Kirkossa olijat nousivat seisomaan lauluja laulettaessa, ja laulun ohella liikkuminen ja esimerkiksi taputtaminen kuuluivat olennaisena osana ylistämiseen. (11.5.2008 St. Paul's Lutheran church in Mamelodi.)

## 7.3. Kuorot Etelä-Afrikassa

Afrikkalaisessa kulttuurissa laulu on olennainen osa sekä arkea että juhlaa. Kuorolaulu on tärkein musiikillinen ilmiö Etelä-Afrikassa tänä päivänä ja se on juurtunut maahan jo osaksi perinnettä. (Barrett, 2007, 27, : Warren 1970:3.) Afrikkalaisessa musiikissa ei ole kuitenkaan perinteisesti käytetty erityistä kirkkokuoroa, sillä laulamisen on katsottu kuuluvan jokaiselle kirkossa kävijälle. Kuorokäytäntö tulikin mukaan evankelis-luterilaisen kirkon jumalanpalvelukseen Etelä-Afrikkaan eurooppalaisen kulttuurin myötä. Kuoronjohtajan katsottiin olevan näin helpompi johtaa määrättyä musiikkiryhmää enemmän eurooppalaisen tavan mukaisesti. Nykyään kirkkokuorojen rooli Etelä-

Afrikassa nähdään olevan ylistykseen johtaminen niin että koko seurakunta saa osallistua laulamiseen. (Dargie, 1992, 321.)

## **8 Kuoron merkitys jumalanpalveluksissa**

”Kirkon musiikkitoiminnan ydin on jumalanpalvelusmusiikki, jota kuorot ja soitinyhtyeet rikastuttavat. Kirkkokuoro on seurakuntien yleisin kuoromuoto.” (Mattila, 2004, 87.) Suomessa kuorojen esittämä ohjelmisto on pääosin kiinteästi kytköksissä kirkkovuoden tapahtumiin. Jouluna on suotava laulaa Raamatun joulun tapahtumiin liittyvää musiikkia, pääsiäisenä muistellaan tapahtumia esimerkiksi oratorioiden ja passioiden muodossa. Ohjelmiston suunnittelu on näin ollen pitkäjänteistä työtä vaativaa toimintaa, joka kuuluu kanttorin toimenkuvaan. Yksittäisten jumalanpalveluksien suunnitteluun osallistuu kanttorin lisäksi pappi. (Mattila, 2004, 87- 88.)

Kuoron tehtäviin jumalanpalveluksissa kuuluu rohkaista ja tukea seurakuntaa laulamaan virsi- ja liturgista laulua sekä tilanteen mukaan laulaa yksin liturgisia osuuksia. Toisinaan kuoron on mahdollista esittää myös vapaasti valittuja lauluja esimerkiksi jumalanpalveluksen alussa ja lopussa. (Haapasalo, 2004, 116.) Eri seurakunnissa on hieman eri käytäntöjä kuorojen suhteen ja kuoron tehtävät messussa vaihtelevat tilanteen mukaan (Haapasalo, 2004, 115). Kuorotoimintaan vaikuttavat seurakunnan tarpeet, käytettävissä olevat määrärahat ja päättäjien omat mieltymykset kuoromusiikkia kohtaan (Murto, 2004, 89). Hyvä yhteisymmärrys ja yhteinen visio kuorotoiminnasta osana jumalanpalvelusta ovat tärkeitä tekijöitä kuoromusiikin tulevaisuutta ajatellen. Oman haasteen esitettävää ohjelmistoa kohtaan luovat vaihteleva suosio eri musiikkityylejä kohtaan ympäröivässä maailmassa. Tulisiko kirkossa esitettävän kuoromusiikin mukailta näitä vaihtelevia virtauksia?

Kuoron ohjelmiston tulisi koostua tasapainoisesta ohjelmistosta, jossa on sekä uutta – että vanhaa lauluaineistoa. Kuoron ohjelmiston tulisi soveltua myös hyvin kirkkoon esitettäväksi. Kiellettyjen teoksien listalta löytyvät muun muassa romanttiset tai muuten kirkkoon sopimattomien teoksien esittäminen. (Sonninen, 1958, 89.) Toisaalta, kuorolaisen kannalta ihanteellista olisi päästä vaikuttamaan esitettävään ohjelmistoon (Murto, 2004, 89-93). Sisällöllisesti kuoron esittämä ohjelmisto koostuu hengellisistä lauluista, psalmeista sekä kirkkovuoteen liittyvästä ohjelmistosta. Huomioitavaa ohjelmiston kokoamisessa on tekijänoikeudet, jotka jäävät kuoron maksettaviksi.

(Murto, 2004, 91.) Omat sävellykset voisivat olla yksi vaihtoehto, jolla säästää kuoron varoja. Näin saataisiin mukaan myös vaihtelevaa ohjelmistoa ja ohjelmistoa kyettäisiin muokkaamaan kuoron koostumuksen mukaan.

”Kansallemme ominainen perinteen kunnioittaminen on usein estänyt liian harkitsemattomat muutokset, joskin poikkeuksiakin on sattunut” (Nuotio, 1986, 201). Tämä pätee myös musiikkiin kirkoissa. Kuorolaulu on kirkoissa edelleen hyvin perinteistä muun perinteisen musiikin ohessa. Vuonna 2003 syksyllä tehdyn kyselyn mukaan jumalanpalveluksessa käytettiin urkujen lisäksi muita soittimia vähemmän kuin kerran kuussa. Ainoastaan 29% seurakunnista oli soittimia mukana joka viikko. Seurakunnista 59%ssa, kuoro tai jokin muu musiikkiryhmä esiintyi jumalanpalveluksessa vähintään kerran kuussa. Laulu ja soitto materiaalina kirkoissa käytetään pääasiassa yhä edelleen virsiä. Mielestäni kuoron ja soittimien käyttö kirkoissa on kuitenkin kovin vähäistä, jos verrataan kuorojen ja soittimien käyttöprosenttia käytössä oleviin resursseihin. Resursseilla tarkoitan tässä yhteydessä nimenomaan kuorojen lukumäärää Suomessa. Vuonna 2003 esimerkiksi jo pelkästään seurakuntien piirissä toimi 2300 kuoroa ja niissä lähes 40 000 kuorolaista. (Nelivuotiskertomus, 2000- 2003.)

Musiikki herättää selvästi kiinnostusta kirkon jäsenissä. Tästä todistaa jo se, että seurakunnan järjestämiin musiikkitilaisuuksiin osallistui vuonna 2006 lähes kaksi miljoonaa ihmistä. Toisaalta keskimääräinen väkiluku viikottaisissa jumalanpalveluksissa ja muissa seurakuntatilaisuuksissa oli vain 75 henkilöä tilaisuutta kohden. Jumalanpalveluksiin osallistuvien määrä on näin ollen laskenut radikaalisti vuosien saatossa. Voisiko musiikin uudistamisella ja laadukkaiden kuorojen käyttämisellä viikottaisissa jumalanpalveluksissa kirkoissa vaikuttaa erityisesti nuorten kirkossa käymisen määrää kasvattavasti? Esimerkiksi vuonna 2006 kirkosta erosi 17 813 ihmistä (Vuosikertomus, 2006, 12).

## 9 Tutkimusosa

Halusin tutkia nuorten musiikkimieltymyksiä ja kirkossa käymistä empiirisesti, sillä he ovat juuri sitä kohderyhmää, jotka alkavat vieraantua kirkosta. Pyrin selvittämään kyselylomakkeiden avulla muun muassa sitä, voisiko kuoromusiikilla olla vaikutusta nuorten aktiivisuuden lisäämiseksi evankelis-luterilaisessa kirkossa, millainen musiikki nuoria tällä hetkellä kiinnostaa ja mitä

ehdotuksia nuorilla olisi kuoromusiikin parantamiseksi kirkossa. Päädyin teettämään kyselyn Suomessa Jyväskylän Normaalikoulun seitsemäs, kahdeksas ja yhdeksäsluokkalaisille oppilaille. Kohderyhmääni olivat uskonnontunneille osallistuvat nuoret, jotka kuuluvat evankelis-luterilaiseen kirkkoon. Kyselyn suoritin kolmelle eri luokalle luokka-asteittain syksyllä 2008. Etelä-Afrikassa keväällä 2008 vaihto-oppilaana ollessani teetin kyselyn evankelis-luterilaisen kirkon jumalanpalvelukseen osallistuneille nuorille kahdessa eri paikassa, Mamelodissa sekä Limpopossa. Tarkoitukseni oli saada vertailukohde samanikäisten nuorien kesken Etelä-Afrikassa ja Suomessa.

### **9.1. Kyselyn suorittaminen**

Kyselyyn vastaajia oli yhteensä 57 kpl (N=57), joista suomalaisia nuoria oli yhteensä 44kpl ja etelä-afrikkalaisia nuoria 13kpl. Luokkaryhmittäin vastaajien määrä Suomessa jakautui seuraavasti: 7-luokkalaisia kyselyyn osallistui yhteensä 13kpl, 8-luokkalaisia 16kpl sekä 9-luokkalaisia 15kpl. Etelä-Afrikkalaisten vastaajien määrä oli huomattavasti niukempi verrattuna suomalaisien vastaajien määrään. Tähän syynä on pääasiassa se, että kirkoista oli vaikea löytää kyselyn kannalta sopivan ikäisiä vastaajia. Luokkaryhmittäin vastaajien määrä Etelä - Afrikassa jakautui seuraavasti: 7-luokkalaisia kyselyyn osallistui yhteensä 5kpl, 8-luokkalaisia 5kpl sekä 9-luokkalaisia 3kpl.

Suomessa kysely toteutettiin uskonnon tunnilla aineen opettajan läsnä ollessa valvotusti, jolloin vastausprosentti oli luonnollisesti 100%. Etelä-Afrikassa kysely toteutettiin kirkkojen edustalla valvotusti ja kaikki kyselyyn kutsutut henkilöt osallistuivat kyselyn täyttämiseen. Kyselyyn osallistuneet nuoret vastasivat pääosin asiallisesti kysymyksiin, ja avoimiin kysymyksiin oli ilahduttavan moni kirjoittanut omia mielipiteitään. Muun muassa kysymykseen 15. Ehdotuksia kuoromusiikin parantamiseksi kirkossa olivat useat vastaajat esittäneet konkreettisia esimerkkejä parantaa kuoromusiikkia kirkoissa. Harmillista kyselyn kannalta oli se, että kaikki vastaajat eivät olleet vastanneet jokaiseen kysymykseen.

### **9.2. Kyselyn sisältö**

Kyselykaavakkeessa oli yhteensä 15 kysymystä, joista suurin osa kysymyksistä oli suljettuja kysymyksiä ja kaksi kysymystä (7 ja 15) olivat avoimia vastauksia varten. Tarkemmin eriteltyinä

kysymykset 1-3 käsittelivät vastaajan pohjatietoja kuten ikää ja sukupuolta. Kysymyksissä 4-7 tarkasteltiin vastaajan menneisyyttä kirkon jäsenenä sekä aktiivisuutta kirkon jumalanpalveluksiin osallistumisessa. Kysymykset 8-9 käsittelivät vastaajan musiikillisia mieltymyksiä sekä musiikkiharrastuksia. Kysymyksissä 10-15 selvitettiin vastaajien suhtautumista kuorolauluun, omaa kuorolauluharrastuneisuutta sekä muun muassa sitä, voisiko kuoromusiikin esittäminen itselle mieluisalla musiikkityylillä mahdollisesti lisätä vastaajan käyntien määrää evankelis-luterilaisen kirkon jumalanpalveluksissa.

## 10 Tulokset

Kyselylomakkeiden vastausten perusteella keskityin tarkastelemaan tarkemmin erityisesti muutamia kysymyksiä. Minua kiinnosti erityisesti se, kuinka merkittäviä eroja suomalaisten ja etelä-afrikkalaisten nuorten välillä on kirkossa käymisen suhteen, ja kuinka paljon kuoromusiikilla on vaikutusta kirkossa käymiseen. Tutkimustulokset osoittivat selkeitä eroja suomalaisten ja etelä-afrikkalaisten nuorten välillä.

### 10.1. Suomalaisten ja etelä-afrikkalaisten nuorten kirkossa käyminen

Tutkimustulokset osoittivat yhteneväisyyttä aiempien tutkimusten kanssa (vrt. Niemelä, K., 2003a, 192.) Suomalaisten nuorten kirkossa käynnit ovat todella harvassa. Suurin osa tutkimukseeni osallistuneista yläkoululaisista käy kirkossa vain kerran vuodessa tai ei koskaan. Vain 1 kyselyyn osallistunut vastaaja ilmoitti käyvänsä kirkossa joka sunnuntai ja 2 ilmoitti käyvänsä kirkossa kerran kuussa.

#### Taulukko1. Suomalaisten käyntiaktiivisuus evankelis-luterilaisessa kirkossa

KUINKA USEIN KÄYT JUMALANP.?	KUINKA MONI?
Joka sunnuntai	1
Kerran kuussa	2
Kerran puolessa vuodessa	7
Kerran vuodessa	12



Vähemmän kuin kerran vuodessa	9
En koskaan	13

Etelä- Afrikkalaisten nuorten kohdalla tutkimus osoitti päinvastaisia tuloksia suomalaisten nuorten kirkossa käymisen suhteen. Lähes jokainen vastaaja ilmoitti käyvänsä viikottaisissa jumalanpalveluksissa joka viikko.

### **Taulukko 2. Etelä- Afrikkalaisten käyntiaktiivisuus evankelis-luterilaisessa kirkossa**

KUINKA USEIN KÄYT JUMALANP.?	KUINKA MONI?
Joka sunnuntai	11
Kerran vuodessa	1
En koskaan	1

### **10.2. Lisäisikö mieleinen kuoromusiikki kirkossa käymisen määrää?**

Mielenkiintoista on mielestäni se, että Etelä- Afrikkalaisten nuorten kohdalla tulokset osoittivat selkeästi sen, että kuoromusiikilla olisi vaikutusta kirkossa käymiseen. Keski-arvoksi asteikolla 1-5 tuli 4.00. Toisaalta suurin osa vastaajista kävi jo nyt joka viikko jumalanpalveluksissa, joten todennäköisesti eroa kirkossa käymisen määrän suhteen ei ainakaan numeerisesti olisi nähtävissä, mikäli kirkossa esitettäisiin nuorille mielekästä kuoromusiikkia.

Suomalaisten vastaajien kesken lukema oli vain 2.79, eli kuoromusiikilla ei olisi tutkimuksen mukaan paljonkaan vaikutusta kirkossa käymiseen. Pieniä eroja tosin löytyi eri luokka-asteiden kesken. Esimerkiksi 7-luokkalaiset olivat toiveikkaimpia kuoromusiikin suhteen. Keskiarvoksi kohosi 3.44. asteikolla 1-5. 9-luokkalaisilla nuorilla kuoromusiikin vaikutus kirkossa käymiseen olisi tutkimustulosten mukaan pienin. Keskiarvo tällä luokka-asteella oli 2.88. Uskoisin lukemien olleen suurempia, mikäli kysymys olisi koskenut musiikkia ylipäätään. Rajaus pelkkään kuoromusiikin varmasti vaikutti tulosten negatiivisuuteen suomalaisten nuorten kohdalla, sillä kuoromusiikki ylipäätään ei ole Suomessa yhtä korkealla sijalla kuin Etelä-Afrikassa.

### 10.3. Pidätkö kuoromusiikin kuuntelemisesta?

Suuri osa suomalaisista nuorista ei tutkimukseni mukaan pidä kuoromusiikin kuuntelemisesta. Puolet vastaajista valitsi vaihtoehdon 1 asteikolla 1-5, 13 vastaajaa valitsi 2 vaihtoehdon. Loput vastaajista sijoitti vastauksensa 3 ja 4 vaihtoehdoille. Ainuttakaan 5 numeroa ei ollut kukaan valinnut.

**Taulukko 3. Pidätkö kuoromusiikin kuuntelemisesta?**

PIDÄTKÖ KUOROMUSIIKIN KUUNT.?	KUINKA MONI?
1	22
2	13
3	5
4	3

Yllättävää tämän kysymyksen kohdalla oli se, että 18 kpl vastaajista oli joskus laulanut tai lauloi edelleen kuorossa, mutta ei silti pitänyt kuoromusiikin kuuntelemisesta.

Etelä- Afrikkalaiset nuoret pitävät tutkimuksen mukaan suomalaisia enemmän kuoromusiikin kuuntelemisesta. Eniten oltiin suosittu vaihtoehtoja 4 ja 5. Yli puolet vastaajista oli myös itse laulanut kuorossa tai harrasti kuorolaulua edelleen.

**Taulukko 4. Pidätkö kuoromusiikin kuuntelemisesta?**

PIDÄTKÖ KUOROMUSIIKIN KUUNT.?	KUINKA MONI?
1	2
2	1
3	2
4	5
5	3

#### **10.4. Ehdotuksia kuoromusiikin parantamiseksi luterilaisessa kirkossa?**

Avoimissa vastauksissa ilmeni monia hyviä kehittämissuhteita. Tärkeänä näkökulmana vastauksista nousi se, että kysyttäisiin nuorilta, mitä he haluaisivat kuulla. On tärkeää ottaa huomioon nuorten toiveet, ja ottaa heitä mukaan myös toiminnan suunnitteluun. Näin he perehtyvät samalla kirkon eri toimintamalleihin ja kasvavat myös mahdollisesti aktiivisiksi kirkon jäseniksi.

Vastauksissa eniten toivottiin kirkkoihin lisää erilaisia lauluja ja eri musiikkityylejä. Suosituimmat musiikkityylit olivat rock, suomi pop, rap, metalli ja heavymetalli. Lisäksi jumalanpalveluksiin kaivattaisiin lisää bändisoittimia kuten rumpuja ja kitaroita.

Nuoria laulajia haluttaisiin kirkkoihin lisää, ja iloisempaa musiikkia olisi mukava kuulla enemmän. Tanssia ja draamaa voitaisiin myös käyttää nykyistä enemmän. Haasteena tässä on mielestäni se, että nuoret eivät itse käy aktiivisesti kirkossa, joten myös nuoria laulajia kuoroihin voi olla vaikea löytää.

Joissakin vastauksissa ilmeni se, että nuoret kaipaisivat aktiviteetteja. Niihin osallistuminen olisi mielekästä. Otaksun, että etenkin pojat motivoituisivat liikunta- ja peliharrastusten kautta enemmän mukaan kirkon järjestämään toimintaan.

### **11. Pohdinta**

Tutkimustulokset vahvistivat aikaisempien tutkimusten tuloksia, joiden mukaan nuoret käyvät yhä harvemmin kirkossa. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tulevaisuuden kannalta on erittäin tärkeää etsiä aktiivisesti nuoria kiinnostavia toimintametoja ja aktiviteetteja. Yksi hyvä mahdollisuus saada nuoret kiinnostumaan seurakunnan toiminnasta voisivat olla rippileirit. Moni kyselyyn vastannut olikin osallistunut kirkon jumalanpalveluksiin nimenomaan rippikoulun aikana.

Jatkotutkimuksena voisi olla mielekästä tutkia esimerkiksi nuorten kokemuksia rippikoulusta ja pyrkiä löytämään sitä kautta toimivampia ideoita nuorten toimintaan evankelis-luterilaisessa kirkossa. Toinen mielenkiintoinen tutkimuskohde voisi olla erilaiset gosseltapahtumat Suomessa,

jotka ovat edelleen suosittuja nuorten keskuudessa. Esimerkiksi Maata näkyvissä -tapahtumaan Turussa kokoontuu n. 10 000 nuorta vuosittain kuuntelemaan muun muassa erilaisia gospelbändejä.

Kuorolaulun vaikutus nuorten kirkossa käymiseen ei tutkimuksen mukaan ole merkittävä asia Suomessa. Ehkä keinoja nuorten kirkossa käymisen lisääntymiseen tulisi näin ollen etsiä muualta.

## **Lähteet:**

### **PAINETUT LÄHTEET:**

Barrett, M. (2007). *The Value of Choral Singing in a Multi-Cultural South-Africa*. Department of Music: Pretoria.

Clift, S. (2008). *The Significance of Choral Singing for Sustaining Psychological Wellbeing: Findings from a survey of choristers in England, Germany and Australia*. United Kingdom: Sidney De Haan Research Centre for Arts and Health Canterbury Christ Church University.

Dargie, D. (1997). *Christianity and the creative arts*. Elphick, R., & Davenport, R. : Christianity in South-Africa: A Political, Social & Cultural History. South-Africa: Credo Press.

Froise, M. (1989). *World Christianity: Southern africa; South Africa, Botswana, Lesotho, Namibia and Swaziland*. MARC(Missions Advanced Research and Communication Center: A Huntington Drive, Monrovia.

Haapasalo, J. (2004). *Messumusiikin toteuttajat*. Teoksessa Haapasalo J., Lauerma L., Nissinen M. & Suikkanen P., (2004). *Kirkkomusiikki*. Helsinki: Edita Prima Oy.

Hylton, J. B. (1995). *Comprehensive choral music education*. Englewood Cliffs, NJ; Prentice Hall, Inc.

- Juusela, A. (1999). *Kuopion ekumeeninen lapsikuorotapahtuma*. Teoksessa Juusela, K., (1999).  
Eerola, K., *On ilo laulaa yhdessä*. Seurakuntien lapsityön keskus ry: Kuopion kaupungin  
painatuskeskus.
- Klemetti, A. (1958). *Hyvä kuorolaulu Heikki Klemetin mukaan*. Teoksessa Hela M., Sonninen A.,  
Korte O., Vainio A. & Sarmanto A., (1958). *Kuorolaulun käsikirja*. Helsinki: Kustannusyhtiö  
Otava.
- Kumpulainen, I., Gothoni, R. *Nuoret nopeatempoiset monitoimijat*. Teoksessa Mikkola, T.,  
Niemelä, K., Petterson, J. (2006). *Urbaani usko- Nuoret aikuiset, usko ja kirkko*. Jyväskylä:  
Gummerus Kirjapaino Oy.
- Kurkela, K. (2004). *Musiikin merkitykset*. Teoksessa Haapasalo J., Lauerma L., Nissinen M. &  
Suikkanen P., (2004). *Kirkkomusiikki*. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Liiten, M., (22.12.2007). *Opetushallitus: Virsi juhlassa ei uskonnon harjoittamista*. Helsinki:  
Helsingin sanomat.
- Louhivuori, J., Salminen, V-M., Lebaka, E. (2005). *"Singing together"- A Cross-cultural  
Approach to the Meaning of Choirs as a Community*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Mason, D. (2005). *Matkaopas historiaan*. Etelä-Afrikka: Oy UNIPress Ab.
- Mattila, R. (2004). *Kuoro seurakunnassa*. Teoksessa Haapasalo J., Lauerma L., Nissinen M. &  
Suikkanen P., (2004). *Kirkkomusiikki*. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Miettinen, K. & Rintala, A., (2003). *Virrestä viis!- Virren merkitys nuoren seurakuntalaisen  
elämässä*. Diakonia- ammattikorkeakoulu: Pieksämäen yksikkö.
- Murto, S. (2004a). *Esityskäytännöt ja esittäjät*. Teoksessa Haapasalo J., Lauerma L., Nissinen M.  
& Suikkanen P., (2004). *Kirkkomusiikki*. Helsinki: Edita Prima Oy.

- Murto, S. (2004b). *Johtajana ja laulajana kirkkokuorossa*. Teoksessa Haapasalo J., Lauerma L., Nissinen M. & Suikkanen P., (2004). *Kirkkomusiikki*. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Niemelä, K. (2003a). *Uskonnonharjoitus*. Teoksessa Mikkola, T., Niemelä, K., Petterson, J. (2003). *Moderni kirkkokansa: Suomalaisten uskonnollisuus uudella vuosituhanella*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Niemelä, K. (2003b). *Uskonnollisuus eri väestöryhmissä*. Teoksessa Mikkola, T., Niemelä, K., Petterson, J. (2003). *Moderni kirkkokansa: Suomalaisten uskonnollisuus uudella vuosituhanella*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Nissinen, M., (2004a). *Musiikki kirkossa*. Teoksessa Haapasalo J., Lauerma L., Nissinen M. & Suikkanen P., (2004). *Kirkkomusiikki*. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Nissinen, M., (2004b). *Musiikki, ihminen ja Jumala*. Teoksessa Haapasalo J., Lauerma L., Nissinen M. & Suikkanen P., (2004). *Kirkkomusiikki*. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Nuotio, T., (1986). *Jumalanpalveluksemme musiikki*. Helsinki : Kustannusyhtiö Otava.  
Raamattu, 1.kor 14: 26. Pieksämäki: Sisälähetysseuran Raamattutalon offsetpaino.
- Pajamo, R. (2004). *Päivän virsiä*. Teoksessa Haapasalo J., Lauerma L., Nissinen M. & Suikkanen P., (2004). *Kirkkomusiikki*. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Pfautch, L. (1994). *Choral therapy: Techniques and Exercises for the Church Choir*. Nashville: Abingdon Press.
- Pyhä Raamattu. *1.Korinttolaiskirje*. Korean Bible Society, Soul 2001.
- Pyhä Raamattu. *Psalmi 66: 2*. Korean Bible Society, Soul 2001.
- Pyhä Raamattu. *Psalmi 81:3*. Korean Bible Society, Soul 2001.

Scriba, G., & Lislerud, G. (1997). *The churches of modern south africa*. Teoksessa Elphick, R., & Davenport, R. : *Christianity in South-Africa: A Political, Social & Cultural History*. South-Africa: Credo Press.

Sonninen, A. (1958). *Ohjelmiston valinta*. Hela M., Sonninen A., Korte O., Vainio A. & Sarmanto A., (1958). *Kuorolaulun käsikirja*. Helsinki: Kustannusyhtiö Otava.

Typpö, M. (2008). *Umuntu ungumuntu ngabantu – Suomalaisena musiikinopettajana monen kulttuurin Etelä-Afrikassa*. Pro gradu-tutkielma: Jyväskylän yliopisto.

Vapaavuori, H. (2004). *Miksi virsi?* Teoksessa Haapasalo J., Lauerma L., Nissinen M. & Suikkanen P., (2004). *Kirkkomusiikki*. Helsinki: Edita Prima Oy.

Vihtonen, M. (1982). *Jokaisen kuoroharrastus*. Teoksessa J. Auvinen: *Laulunsiivin*. Saarijärvi: Printari Oy.

Warren, D. (1970). *Philosophies of music history: a study of general histories of music 1600-1960*. New York.

Wathen, E. (2006). *Edes kerran vuodessa kirkkoon*. Teoksessa Mikkola, T., Niemelä, K., Petterson, J. (2006). *Urbaani usko- Nuoret aikuiset, usko ja kirkko*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

## B SÄHKÖISET LÄHTEET

Nelivuotiskertomus, (2000- 2003). (www-dokumentti). (Viitattu 2.1.2008). Saatavissa: <http://www.evl.fi>.

Statistics in South-Africa, (2008). (www-dokumentti). (Viitattu 17.4.2009). Saatavissa: <http://www.statssa.gov.za/publications/p0302/p03022008.pdf>

Vuosikertomus (2006). (www-dokumentti). (Viitattu 2.1.2008). Saatavissa: <http://www.evl.fi>.  
Suomen kirkkomusiikkiliitto. (www-dokumentti). (Viitattu 2.1.2008). Saatavissa:  
<http://www.skml.fi>.

## C MUUT LÄHTEET

Louhivuori, J., (2007). *Masogan haastattelu*. Etelä-Afrikka: Jyväskylän yliopisto.



Jyväskylän yliopisto  
Musiikin laitos

20.11.2008

## Kuoromusiikin merkitys luterilaisessa kirkossa Suomessa

Olen Miia Rautkoski, neljännen vuoden opiskelija Jyväskylän yliopiston musiikin laitokselta. Olen tekemässä tutkimusta kuoromusiikista luterilaisessa kirkossa. Tutkimuksessani keskityn erityisesti siihen kuinka kuoromusiikki vaikuttaa nuorien kiinnostukseen käydä kirkossa. Pyrkimykseni on verrata kuorojen merkitystä ja käyttöä jumalanpalveluksissa Suomessa sekä Etelä-Afrikassa. Tutkimukseni tarkoitus on löytää uusia näkökulmia erityisesti suomalaiseen kuoromusiikkiin. Tutkimustulokset kuoromusiikin merkityksestä suomessa tulen kokoamaan näiden kyselylomakkeiden kautta. Kyselylomakkeita tulen analysoidaan ja vertaamaan myöhemmin Etelä-Afrikassa saamiini kyselylomakkeiden kanssa. Kaikki vastaukset tullaan käsittelemään luottamuksellisesti ja nimettömästi. Toivon, että voisit vastata kyselyyn totuudenmukaisesti, jotta tutkimustulokset olisivat mahdollisimman luotettavia.

Paljon kiitoksia osallistumisestasi!

Miia Rautkoski  
[miparaut@jyu.fi](mailto:miparaut@jyu.fi)  
040-7209372  
Musiikin laitos  
Jyväskylän yliopisto





University of Jyväskylä  
Department of Music

29.04.2008

## **Significance of Choirmusic in Lutheran Church in South Africa**

I am Miia Rautkoski, a third year student of Music Education at the University of Jyväskylä in Finland. I am doing research on choirmusic in Lutheran churches. More specifically, I am interested in how choir music affects people`s ineterests in going to chapel. I shall also compare the way of using choirs in divine service in Finland and South Africa. My aim is to find new perspectives to Finnish choir music in Lutheran churches trough this research. My research data on Significance of Choirmusic in Lutheran church in Finland and in South Africa will be gathered through interview and analysed at a later stage. I hope you will answer honestly to my questions. All answers will be treated confidentially and anonymously.

Thank you for your participation and your willingness to share this information with me!

Ms. Miia Rautkoski  
[miiparaut@cc.jyu.fi](mailto:miiparaut@cc.jyu.fi)  
07-39280400  
+358 40 7209372  
Department of Music  
University of Jyväskylä, Finland

**Questionnaire:  
Significance of Choirmusic in Lutheran church in South-Africa**

**Instructions for filling in the form:** Choose option which best describes you and your opinions, and underline your selection. (marks 1-5; 1 is the lowest, 5 is the highest)

1. Sex
  - a) female
  - b) male
  
2. Age
  - a) 12
  - b) 13
  - c) 14
  - d) 15
  - e) 16
  - f) 17
  - g) 18
  
3. School grade
  - a) 7<sup>th</sup> grade
  - b) 8<sup>th</sup> grade
  - c) 9<sup>th</sup> grade
  - d) 10<sup>th</sup> grade
  - e) 11<sup>th</sup> grade
  
4. How often do you go to weekly Sunday services?
  - a) every Sunday
  - b) once in a month
  - c) once in a six months
  - d) once in a year
  - e) less than once in a year
  - f) not at all
  
5. How old were you when you started to go on Sunday services?
  - a) 0-5years
  - b) 5-10years
  - c) 10-15years
  - d) 15-20years
  
6. With whom did you started to go to church?
  - a) mother
  - b) father
  - c) sister/ brother
  - d) a friend
  - e) someone else; who \_\_\_\_\_
  
7. Do you have some special memories related in the early days, when you started to go to church; what?
 

---



---



---



---



---
  
8. What kind of music do you listen to?
  - a) rock/pop
  - b) RnB/soul
  - c) dance/techno/house
  - d) metal/heavymetal
  - e) classic music
  - f) african traditional music
  - g) kwela
  - h) something else, what: \_\_\_\_\_

9. Do you have music as a hobby?

a) no                      b) yes; what? \_\_\_\_\_

10. Have you ever sung in a choir?

a) no                      b) yes; what kind of choir? \_\_\_\_\_

11. Would you like to sing in a choir?

1      2      3      4      5

12. Do you like to listen to a choirmusic?

1      2      3      4      5

13. Which marks would you give to choirs performing in your home church?

1      2      3      4      5

14. If there was a choir in your home church performing songs and hymns at the music style you like to listen to, do you think it would increase your visits on the church?

1      2      3      4      5

15. Potential proposals to improve current choirmusic on the Lutheran church?

---

---

---

---